

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din. za 1/2 leta 90 Din. za 1/4 leta 45 Din. mesečno 15 Din. za inostranstvo: 210 Din. — Plačati in tožiti se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri post. nr. 11953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Ljubljana, torek 18. avgusta 1936

Cena posamezni številki Din 1.50

V krogu

Vsa leta svetovne gospodarske krize smo se pri nas modro nasiljali na izgovor, da je nered v našem gospodarstvu bistveno povzročila kriza sama in da je drugod se celo mnogo huje nego pri nas. Ni dvoma, da je svetovna kriza — kot nered v cenah kmetijskih izdelkov in pridelkov na nas kot agrarno deželo močno vplivala. Še manj pa moremo danes dvomiti, da je bil ta izgovor pri nas občutno pretirano rabljen in da je zaradi tega skrajno škodljiv. Ne glede na samo dovolj znano dejstvo, da še niti nismo imeli statistike, iz katere bi mogli številčno primerjati učinek krize, pa tudi ne glede na našo kričavo, da se do nastopa krize sploh nismo dosti zmenili za napredek našega kmetijskega gospodarstva in zlasti izvoza, torej za brez teh postavk je bilo pri nas od začetka krizne dobe jasno, da je prišel izgovor na krizo ravno prav političnim ekstremistom, ki so zanj skrivali svojo nesposobnost in brezglavost naše gospodarske politike.

Treba je le malo primerjati letnice, kdaj se je uporabljala krilatica o svetovni gospodarski krizi in kdaj se je pričela pri nas igra z zaščito kmeta ter denarnih zavodov, pa takoj spoznamo, da so krilatice krize zavohali in prinesli k nam najprej ljudje politične spekulacije, ki zatorej že bistveno niso mogli ne hoteli pomisliti, kaj naj država nujno ukrene v obrambo našega gospodarstva. Nasprotno so ti elementi krizo naravnost klicali nad nas in po njih zaslugi tičimo še danes v blatu, dočim se drugod gospodarski voz že uspešno pomika na prosto. Kaj bi sicer bilo, razumljivejše, kakor da ljudje, ki svare tako resno pred svetovno gospodarsko krizo, pravočasno poprimejo in z vso odgovornostjo temeljitostjo polšeje rešitve! Baš tega pa niso storili. Odigrala se je komična slika, da je zacvetela kupčija politikov s krizo.

Ce danes pogledamo nazaj, se nam razkrije, da smo dosegli že dokaj čuden in edinstven rekord, na eni strani hitrostni rekord v izkoriščanju krize in ljudskega nezadovoljstva, na drugi strani poljevi rekord pri delu za reorganizacijo gospodarstva. Zlasti letos je presenetilo vsa Jugoslavijo dejstvo, da se pri nas zboljšanje noče in noče tako hitro pokazati kot drugod. In res, za nas se noče pokazati. Morda še nekoliko računamo z dobro žetvijo itd., a denarja na trgu še ni, boben poje na deželi kar naprej svojo pesem, revirji propadajo, steber za stebrim še dalje pada. Načeta so že velika gospodarstva. Pač pa čutijo, kakor vse kaže, že veliko zboljšanje pri nas tujci. Ne mine dan, da ne bi zvedeli za nov uspeh tujcev in tudi za nove masne afere tujcev v naši deželi.

Ali so torej tujci boljše spoznali našo deželo, kot jo poznamo mi? Pri vsej naši sistematični malomarnosti za skupno in za načrtno delo, se nam mora zdeti, da je tako. Ali pa niso tudi naši ljudje že tako izbrani in zbegani od nereda in nestalnosti, da ima brezskrbni tujec celo veliko prednost pred nami za zaradi samih naših političnih napak? Tudi to je verjetno in skoraj drugače ni moglo biti. Naš narod je torej postal po zaslugi splošne zanemarjenosti naših temeljnih življenjskih vprašanj že nekakšen invalid v primeri s

svežimi silami tujega velekapitala in spekulacije, ki preplavljata naše dežele.

Kaj bi se mogli naučiti iz tega? Samo pogledajmo stvarim pogumno do dna, ne zakrivajmo si jih ne s strankarskim ne narodnim fanatizmom, pogledajmo, zakaj so se z našimi vrednotami okoriščali baš najbolj avtoritativni tipi sveta! Zato, ker je nered povsod teglo nesnaga, ker živi spekulacija tam, kjer normalno pošteni ljudje ne morejo več uspevati. Nered je pri nas v največji meri zakrivila —

ne tuja kriza in ne naša kriza, temveč — vprav izrazita politikarska kasta, ki ni rasla na njivi gospodarstva, marveč na mizi uprave, daleč od produktivnega truda za vsakdanji kruh. In to je še mnogo slabše, nevarnejše, kajti v državi, kjer je v prvih letih osvoboditve mogla uprava po pravici veljati za torišče vsega novega, skupnega življenja, tu so korenike zla v upravi še tem globlje, nedosegljive. To je svet neverjetnih možnosti. Tu je doma vrtoglavica vsega našega skupnega

življenja, tu se je zapletel krog, v katerem se sučemo. In v tem vrtenju smo zdaj na točki javnih del. Ostala vprašanja, zlasti gospodarska, tako rekoč tiče. Pa kaj vidimo? Vidimo, da smo pograbilo zdaj javna dela in da smo v njih prav tako obstali na neverjetno nizki stopnji, kakor že dotlej pri vsem. In tako bo šlo dalje, dokler se gospodarski — naravno določeni načrti ne bodo mogli zadovoljivo vzporediti s politiko, dokler se ne odvijev vrvice: ako ni večer krog.

Velika javna dela v Franciji

Francoska zbornica je sprejela zakonski načrt, ki ga je predložila vlada in ki obsega program velikih javnih del, s katerih izvedbo naj bi se pobijala brezposelnost v Franciji. Ta program določa za l. 1936. izdatek štirih milijard frankov in bi se od te vsote že letos izdala ena milijarda. Za tri naslednja leta pa je določen letni izdatek 7 milijard frankov.

On ene milijarde frankov, ki je določena za javna dela, se namerava izdati samo za mezde 650 milijonov; drugih 350 milijonov pa bo šlo za nabavo materiala.

Prva tranša bo služila za izvedbo po načrtu Marqueta že začelih pa zaostalih javnih del.

Kar pa se tiče novega načrta, ki je preračunan na 3 leta in ki predvideva 20 milijard izdatkov, obsega ta izgraditev države na gospodarskem, poljedelskem, higien-skem in znanstvenem področju, kot tudi za sportne naprave, nove sole in institucije za dvig tujskega prometa.

Za narodno obrambo bodo po načrtu, t. j. pred 1. januarjem 1937. zgrajene le vojašnice in druga poslopja. Dela pa, ki naj služijo za utrditev in obrambo pristanišč, letališč in utrdb na vzhodu države, so vsebovana v drugi tranši.

Od dne, ko bo stopil zakon v veljavo, pa do 31. decembra 1936, bo vlada z dekreti v ministrskem svetu določila program del, ki naj se izvajajo. Za upravna dela se bodo nastavile pomožne moči. Kontrola načrtov, vodstvo in nadzorovanje del, pa bo poverjena arhitektom in civilnim inženjerjem. Glede delavcev je določeno, da se pri delih ne sme zaposliti več kot 10% inozemcev. Vlada si pridržuje pravico, da v dveh mesecih po uveljavitvi zakona prisilno razlasti privatne objekte, predvsem nezdrave stanovanjske hiše. Oškodovani lastniki bodo dobili odškodnino v državnih rentah. Znesek 4 milijard naj se krije s posojilom. Vlada je prepričana, da bo pri svojih stremiljenjih deležna polnega razumevanja in podpore francoskega naroda.

Trgovinska pogajanja z Italijo

Po ukinitvi sankcij se je pričakovalo, da bo Italija čimprej normalizirala svoje trgovinske odnose s sankcionističnimi državami in da bodo trgovinske pogodbe, ki so bile za časa izvajanja sankcij suspendirane, zopet stopile v veljavo. Kmalu pa so sporočili iz Rima, da smatrajo zaradi sankcij za ugasle vse trgovinske pogodbe kakor tudi vse plačilne dogovore. Tako je danes Italija v nepogodbenem stanju z velikim številom držav, med drugim tudi z našo. Na čeli stvari pa je najbolj zanimivo dejstvo, da Italija ne smatra za ugasle pogodbe z onimi državami, s katerimi ima aktiven saldo, ampak samo s tistimi, s katerimi ima pasiven saldo. Vzrok za to odločitev italijanske vlade pa je v tem, da Italiji primanjkuje deviz in želi zato omejiti uvoz onega blaga, ki ga mora plačati z devizami.

Italijanska vlada je izročila že 29. julija našemu poslanstvu v Rimu noto, v kateri želi, naj bi se čimprej ustvaril provizorij, ki naj bi vzpostavil trgovinske odnose med Italijo in našo državo. Do te note italijanske vlade je prišlo na željo italijanskih gospodarskih krogov, ki trpijo škodo zaradi nepogodbenega stanja. Oškodovani so tako uvozniki kot tudi izvozniki. Posebno pa želijo italijanski izvozniki, da bi se čimprej vzpostavili trgovinski odnosi med obema državama, ker mislijo, da bodo mogli plasirati do konca leta na jugoslovanskih tržiščih znatne količine svojih proizvodov.

Kako misli Italija likvidirati terjatve naših izvoznikov

Po mišljenju italijanske vlade naj bi trajal ta provizorij vse dotlej, dokler ne bi plačala Italija svojega dolga, ki znaša okoli 250 milijonov din. Da bi pa Italija mogla poravnati ta dolg, bi morala dovoliti Jugoslaviji, da bo za ta čas uvoz Italije v našo državo večji kot pa uvoz iz Jugoslavije. Naš uvoz v Italijo naj bi se gibal v višini uvoza v času od septembra do decembra v letu 1934. Stanje zunanje trgovine med našo državo in Italijo je bilo v tem razdobju naslednje:

mesec	1934	1935
september	44,1	62,1
oktober	53,2	76,7
november	39,2	58,9
december	46,2	69,4
skupno	182,7	267,1

pa bi moral biti znatno višji od jugoslovanskega izvoza v Italijo. Razmerje naj bi bilo 3:2 tako, da bi naš uvoz v Italijo dosegel mesečno okoli 60 milijonov, italijanski izvoz pa okoli 90 milijonov din. Na podlagi razlike 30 milijonov din mesečno bi Italija znižala terjatve naših izvoznikov v petih mesecih za 150 milijonov din na 100 milijonov. Za teh 100 milijonov pa bi nabavila Jugoslavija pri italijanski industriji blago, pri čemer se omenja gradnja silosov, ureditev naših pristanišč in slidno. Tudi avtomobile, ki jih kupujemo v Angliji in Združenih državah Severne Amerike, bi nam lahko dobavljala Italija in celo ceneje. Kot uvozno blago se še omenja: riž, južno sadje, volnene in bombažne tkanine, proizvodi iz umetne svile, elektrotehnični predmeti itd. Kar se pa tiče italijanskih uvoznikov, ti že težko čakajo na uvoz našega lesa, živine, jajc, fižola itd.

Po najnovejših vesteh potekajo pogajanja zelo ugodno in lahko računamo, da bodo trgovinski odnosi med našo državo in Italijo v najkrajšem času vzpostavljeni. Kar se tiče vprašanja uvoza lesa, ki je za nas najbolj pereče, se namerava rešiti takole: z odobritvijo ministrstva korporacij v Rimu so ustanovile Federacija trgovcev z lesom in Federacija lesnih indu-

strijalcev medfederalni odbor, ki naj upravlja in razdeljuje kontingent lesa, ki bo v bodoče uvožen v Italijo. Ta odbor je že konstituiran in je že začel z delom, pri tem pa se bo ravnal po direktivah italijanskega državnega podtajništva za trgovino in valute. Uvozni kontingent se bo razdelil med pojedine italijanske uvoznike na podlagi količin, ki so jih ti uvozili v letih 1933, 1934 in 1935. Pri tem bo tudi upoštevana italijanska uvozna družba za uvoz lesa, ki je bila ustanovljena koncem lanskega leta in ki se ji je pripisoval monopolni značaj za uvoz lesa. Italijanski uvozniki lesa so morali predložiti do 10. t. m. vse fakture in dokumente o neposrednem uvozu v letih 1933, 1934 in 1935, obenem s tem pa tudi prošnje za uvoz v četrtem kvartalu tega leta z označenjem tarifne pozicije, kvantitete, kvalitete, izvora in vrednosti blaga. Uvozni kontingent, ki bo za vsako državo nakazan četrtletno od državnega podtajništva za trgovino in valute, bo stavljen na razpolago Federaciji trgovcev z lesom in Federaciji lesnih industrijev, odnosno njihovem medfederalnemu odboru. Ta odbor pa bo razdelil kontingent posameznim uvoznikom na osnovi uvoženih količin v zadnjih treh letih.

Stanje pezete

V kolikor pezeta trenutno uradno notira, se njen kurz ne razlikuje bistveno od zadnjih notacij pred izbruhom državljanske vojne. V Londonu je pezeta notirala dne 17. julija 36.59, 7. avgusta 38.78. Španske borze, z izjemo blagovnih, še niso odprte. V Parizu in v New Yorku pezeta sedaj ne notira. V poštenem prometu velja še vedno stari kurz, ki velja v večini tudi za legalno izvožene pezete pri obmejnih obračunih. Po revoluciji povzročeno nezaupanje v špansko valuto pa se kaže na črnih deviznih borzah in v kurzih, ki se plačujejo v inozemstvu za ilegalno izvožene pezete. V Barceloni so plačevali bežeči inozemci fantastične kurze do 50 pezeta za 1 angleški funt, v Franciji pa so ponujali pezeto 90—95% pod ofic. kurzom.

Prva bilanca španske banke po začetku državljanske vojne od dne 1. avgusta pa za enkrat ne daje povoda za kako resno bojazn. Obtok bankovcev je sicer nadalje zrastle na 5.570 milijonov (25. julija 5.450 milj., 23. junija pa 5.380 milj. pezeta). Stanje zlata je ostalo doma z 2,2 milijarde neizpremenjeno, srebro pa se je z 0,64 milijarde nasproti prejšnjemu stanju

(0,65) malo zmanjšalo. Strah pred inflacijo se je izražal v kopičenju srebra, kar je dovedlo v Barceloni do težkoč pri plačilnem prometu. Stanje zlata, ki ga ima banka v inozemstvu, je le nekoliko nazadovalo, in sicer od 0,29 na 0,27.

Madridska vlada, ki je za finančno politiko, kljub raznim nasprotnim izjavam od strani uporniške vlade v Burgosu, edina merodajna, hoče držati pezeto tako doma kot tudi v inozemstvu. Kot ukrep, ki se obrača v prvi vrsti proti begu kapitala, je treba smatrati zaporo bančnih dobroimetij. Dvigil so sedaj dovoljeni le za London, za davke in za plačilo blaga, siceršnji dvigi pa le do 2000 pezeta in v bližini francoske meje ležečih ozemljih do 500 pezeta. Trgovinska bilanca je nanovo obremenjena s prepovedjo izvoza živil, kemičnih in farmacevtskih proizvodov in tistih surovin, ki so potrebne za domačo industrijo. Istočasno se je dvignil uvoz vojnega materiala in živil, kar je bilo potrebno pri prometnih težkočah za preskrbo velikih mest z živili. Da se obdrži kupna moč pezeta, je bilo prepovedano zvišati cenovni vilom in obtekt.

Tudi Bolgarija dobi kmetijske zbornice

Bolgarski minister za poljedelstvo Vasiljev je izjavil, da je pripravil predlog za uredbo o ustanovitvi kmetijskih zbornic, ki jo bo predložil v najkrajšem času ministrskemu svetu v odobritev. Kmetijske zbornice bodo uraden zastopnik kmetijskega stanu. Njih naloga bo proučevanje razmer bolgarskega kmetijstva in vseh vprašanj, ki so z njim v zvezi, stavljal bo vladni predloge, ki bodo v korist kmetijstva in ščitile interese kmetov. Vse posameznosti organizacije še niso znane, doznava se pa, da bo ena tretjina svetnikov izbrana iz vrst kmetov, ena tretjina od kmetijskih zadug, tretjo pa imenuje kmetijski minister.

Kmetijske zbornice bodo pomozni in posvetovalni organi poljedelskega ministva, njihovo delovanje pa bo posvetovalno pospeševanju poljedelstva. Glede vseh zakonov, odredb in pravilnikov, ki bodo v zvezi s poljedelstvom (vključno carine), kmetijski svetniki, ukonji davkov in kmetijskih tarif, imajo vladni predhodno pravico za svet kmetijske zbornice, ab do

Lep zaključek škofjeloške razstave

V nedeljo je bil zaključni dan obrtno-industrijske razstave v Škofji Loki, o kateri smo v našem listu že obširno poročali. Izražene so bile želje, da bi se ta nadvse uspela razstava podaljšala, vendar pa zaradi tehtnih razlogov zlasti pa zaradi prevelike izčrpanosti razstavnega odbora in ker se bliža čas šolskega pouka tem željam ni bilo mogoče ustreči.

Lep zaključek pa je doživela razstava v petek, ko jo je posetila Nj. Vel. kraljica Marija, ki se je posebno zanimala za čipkarske izdelke, v nedeljo pa so se nenadoma in nenapovedano pojavili na razstavi knez namestnik Pavle, vojvoda Kentski in kraljevski namestnik dr. Perović. Prišli so okrog 16. ure s svojim spremstvom, med katerim sta bila tudi načelnik v ministrstvu dr. Lazarevič in inšpektor v ministrstvu za gozdove in rude g. Kraljevič. Ta dan so obiskali razstavo tudi še komisar Zbornice za TOI dr. Logar, bivši minister Ivan Mohorič, tajnika zbornice za TOI dr. Pless in dr. Pretnar in še mnogo drugih predstavnikov cerkvenih, civilnih in vojaških oblasti ter vsi župani okraja.

Vsi obiskovalci so se vpisali v spominsko knjigo. Knez namestnik Pavle, ki je znan ljubitelj starin in umetnosti se je posebno zanimal za celovito razstavo, nadvse pohvalno pa se je izrazil o krasnih mizarskih izdelkih. Visoki gostje so se okrog petih vrnili na Brdo.

Škofjeloška razstava je znova dokazala visoko strokovno usposobljenost škofjeloških obrtnikov in industrialcev ter utrdila stari sloves Škofje Loke kot enega naših važnih gospodarskih središč.

Uvaja se vrhovni nadzor izvoza svežega sadja

Po odločbi Centralne komisije za izvoz sadja se je začel 15. t. m. uradno izvoz svežih sliv. Centralna komisija je določila, da se bo uvedla letos najstrožja kontrola ne samo pri izvozu svežih sliv, ampak tudi za ostalo sadje. Ta vrhovni nadzor do sedaj še ni bil izvajan. Doslej je vršil kontrolo le sreski ekonom. Zaenkrat se je uvedel ta vrhovni nadzor v Subotici, kamor sta odpotovala v to svrhu dva uradnika ministrstva za trgovino in industrijo.

Doznavajo pa se, da bo uvedena ta kontrola izvoza sadja tudi v drugih obmejnih mestih (v Mariboru in na Jesenicah).

Kreditna turistična pisma v Italiji

Da bi se povečal tujski promet v Italiji, je vpeljal Zavod za devizni promet s tujino v Rimu posebna turistična kreditna pisma ter jih dal na razpolago tujim bankam in turističnim pisarnam. Ta turistična pisma se prodajajo za svobodne devize po uradnem tečaju italijanske lire in s priračunanjem določene premije turistom, ki žele potovati v Italijo. Kreditna turistična pisma se morejo nabavljati samo pri pooblaščenih zavodih izven Italije. Poleg tega je izdal uvodoma omenjeni zavod tudi hotelske bone in bone na bencin, ki pa jih morejo turisti kupiti pri italijanskih turističnih uradih že na sami meji.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 15. avgusta objavlja: Uredbo o preskrbovanju industrij za semensko olje z oljnatim semenjem. — Razglase o volitvah občinskih odborov za občine: Blagovica, Dobrunje, Dolnji Logatec, Gornji Logatec, Planina, Polje, Ponikva, Sromlje, Sv. Vid nad Grobelnem, Šmarje pri Jelšah in Tuhinji. — Objavo banske uprave o pobiranju obč. davščin v občini Sromlje.

Pod tem naslovom objavlja »Jugoslovenski Lloyd« v svoji številki od 15. avgusta naslednji članek, ki se nam zdi zelo aktualen in ga zato objavljamo v celoti.

»Že v številki od 12. t. m., pod naslovom »Senzacije, ki bi jim bilo treba energično napraviti konec«, smo odkrito nastopili proti domačim parazitom, ki bi radi poceni živeli na račun patriotizma in raznih popularnih parol in akcij, pri tem pa se skrivajo za hrbte neodgovornih in večkrat zelo sumljivih tipov. Ravno tako in zelo pogosto smo ožigosali vsako ničvredno delo domačih ljudi in se nam zato ne more in ne sme očitati kaka pristranost, če pa isti način spremljamo in kritiziramo tudi delo onih tujcev, ki jih moremo v naši družbi, posebno pa v našem gospodarskem življenju, čisto upravičeno imenovati tuje parasite.

Nam, ko tudi vsakemu drugemu, ki pozna gospodarsko življenje, je čisto jasno, da morejo biti tuji in njihov kapital zelo potrebni in koristni za čim uspešnejši razvoj in napredek v vsaki panogi našega gospodarstva. Tako so n. pr. koristni za našo državo tisti tuji, ki pridejo z lastnim kapitalom in na korekten način k nam, žive pri nas in trošijo, ustanavljajo industrije, ki jih mi zaradi pomanjkanja kapitala ne moremo, zaposlujejo našo intelektualno in fizično delovno silo in se ponašajo lojalno napram našemu narodu in državi.

Hvalevredni so tudi oni tuji, ki kot neobhodno potrebni specialisti z veliko izkušnjo in dolgoletno prakso v tujih industrijah, prihajajo k nam, da poučujejo naše ljudi v novih delih. Takí tuji imajo pri nas pravico do dela in zaslužka. Število teh je zelo majhno, pretežni del tujcev pa moremo po pravici postaviti v skupino parazitov, ker so prišli in na žalost še vedno prihajajo k nam z namenom, da odžirajo kruh domačim ljudem in se okoriščajo brez vsake protiusluge za naše narodno gospodarstvo. Takih tujih parazitov, ki so mnogi izmed njih v svoji državi skrahirane in ne ravno neoporečne osebnosti, je posebno veliko med zastopniki tujih firm, ki navadno delajo tako, da po pravici izjavljajo odpor naših ljudi, niso pa niti svojim firmam v čast in posebno korist. Zalostno pa resnično je, da ti tuji paraziti, ki navadno nimajo nobenih pomislekov, da pri svojem delu na naših plečih nagrabijo čim več denarja, najdejo zelo pogosto protekcijo in sveze tam, kjer bi jih ne smeli in v normalnih prilikah tudi ne bi mogli najti.

Vse to dobro vidi in ve naš intelektualni in manualni delovni svet in zato ni čudno, če se upira proti tem tujim parazitom in njihovim protektorjem. Potem ni čudno, če se pojavljajo tudi listi, ki vodijo borbo proti tistim, ki omogočajo in vzdržujejo take parasite.

O moralnih lasnostih in delu teh tujih parazitov bi mogli navesti na stotine primerov, ki bi morali postaviti ko gora veliko vprašanje: Kako prihajajo ti tuji k nam? Kdo jih tu vzdržuje? Kako morejo oni, kot škodljivi in nepotrebni tuji bivati pri nas? Zakaj niso bili mnogi izmed njih, ki so s svojim delom prišli že navkriž z državnimi in običajnimi zakoni, čisto enostavno poslani preko meje?

Izmed številnih slučajev hočemo navesti samo dva primera, ki naravnost izživata gornja vprašanja: Tujec Zipser je bil kot direktor »Tapredac« obsojen na ječo, ker je z glasovitim prebijanjem ponarejal uradne listine. Na sodišču se je torej dokazalo, da ta tujec ni ravno zaželen in koristen in bi zato vsakdo upravičeno mislil, da bo po prestani kazni poslan preko meje. Tako delajo povsod in se je

Tuji paraziti

tudi pri nas o tem poročalo in govorilo. Zipser je »odsedel« kazen, sicer pa je ostalo pri starem. Še vedno je v Jugoslaviji in je desna roka onega Karđoša, ki je sam zakrivil veliko število nekorektnosti. Ali ne kriči ta primer: Kako? Zakaj? S čigavo pomočjo? Ali ni potemtupem »upravičeno« škandaliziranje in vsemogoče šušljanje in kombiniranje?

Drugi primer:

Dne 22. februarja 1922 je bila na Dunaju protokolirana tvrdka »Otto Weihs, Pernauer Zwirnerei & Strickgarnfabrik«. Nad imovino te tvrdke je bil 19. septembra 1924 otvoren poravnalni postopek. Ta Otto Weihs iz Dunaja je kasneje prišel v Zagreb kot zastopnik tujih tvrdk in je postal direktor zagrebškega »Mercatorja d. d.«, ki je prišel maja 1934 v likvidacijo. Toda Otto Weihs, ki nosi na svojih listinah mastni in neupravičeni naslov »Handelskammerrat«, ne likvidira. Ostal je zastopnik zagrebških tvrdk in ga je celo zagrebška »Kulisa« postavila pred leti v vrsto »prominentnih zagrebških trgovcev«. Ta Otto Weihs se tudi hvali, da je dal kot madjarski huzarski oficir streljati in obešati ljudi v Srbiji in kaže o teh dogodkih celo fotografije. Hvali se tudi s tem, da je svoj čas pomagal oslabiti frank in dinar. Ta Weihs se bavi tudi z drugimi sumljivimi transakcijami, ki prihajajo pred sodišče — on pa osta-

ja še nadalje zastopnik tujih tvrdk. Ta Weihs je odkrito izjavil pred nekim našim odvjetnikom: »Ja, ich bin ein Gauner, aber in Glacehandschuhen und erwürge meine Opfer nur in Glacehandschuhen.« (»Da, jaz sem gavner, toda v glace rokavicah in zadavljam svoje žrtve le z glace rokavicami.«) In ta Weihs, ki se je sam najbolje označil, piše v poslovnem pismu, ko govori o neki transakciji in o nekem našem domačem industrialcu, dobesedno takole: »Herr K. ist sehr kapitalstark und ein genauer, pünktlicher Zahler auf den Tag, ist Arier und daher für alle Drehs nicht eingerichtet.« (»Gospod K. je zelo premožen, zelo točen in vesten plačnik, je Arijec in zato ni dovteten za vse sleparije.«)

Ta Otto Weihs, da bo ironija še večja, zastopa, kot slišimo, celo nemške tvrdke in živi in dela svobodno kot »Handelskammerrat«, medtem ko imamo v Zagrebu obrtne oblasti, policijo, trg-ind. zbornico, Udruženje trgovcev in trg. zastopnikov itd.

Ali potem ni upravičeno, če se javnost sprašuje: Kako to, zakaj tako?

Končno smo navedli tu le dva primera, toda takih je še vse polno, ki kričijo do neba, da bi se že enkrat energično začelo čiščenje med onimi tuji, ki so se kot paraziti prilepili na telo naše družbe in našega gospodarstva.

Reforma Francoske banke

Zakon o Francoski banki, ki ga je sprejel 17. julija francoski parlament, ne pomeni sicer podpiranja banke, pač pa neko demokratizacijo generalne skupščine in bistveno in zelo močno okrepitev vpliva države na zavod. Organizacija Francoske banke je od njene ustanovitve po Napoleonu I. leta 1800. ostala v glavnem neizpremenjena. Na generalni skupščini, ki je obstajala dosedaj iz 200 velikih delničarjev, bo imel sedaj vsak delničar glasovalno pravico, ki pa ne bo odvisna od tega, ali ima eno ali pa 1000 delnic (koncem leta 1935. je bilo 41.000 delničarjev). S tem so pravice generalne skupščine na upravo zavoda močno okrnjene in ima sedaj le še pravico, da voli tri cenzorje, ki pa nimajo v generalnem svetu nobene glasovalne pravice, ampak obdržijo le še svojo kontrolno pravico. Nasprotno pa gen. skupščina ne voli več 15 »regentov«, ki so tvorili poleg treh guvernerjev in treh cenzorjev generalni svet, ki je bil napram vladi dosedaj precej neodvisen faktor. V bodoče bo teh 15 regentov nadomeščenih z 20 delegati, od katerih bo 10 ministrskih zastopnikov, 10 pa jih bo iz vrst gospodarskih, finančnih in sindikalnih združenj. Generalni svet bo torej obstojal poleg treh guvernerjev, treh cenzorjev (ki pa ne bodo imeli glasovalne pravice), v celoti iz 26 članov. Od 23 članov z glasovalno pravico, je s tremi od države imenovanimi guvernerji od države neposredno odvisnih 13 članov, ki imajo torej večino v skupščini. K temu je dodati še to, da bodo v bodoče tudi guvernerji odvisnejši od države, kot pa so bili doslej; nič več ne bodo imeli v rokah važen del akcij in tudi ne bodo smeli biti udeleženi pri kakem drugem podjetju, niti kot lastniki niti kot funkcionarji, kar velja celo potem, ko preneha njih služba pri Francoski banki. Ne smejo se baviti z efektnimi posli na lasten račun, ne smejo nalagati svojega premoženja v akcijah in končno bo odpravnina, ki jo bodo dobili, ko zapustijo svoje mesto, manjša ko doslej in bo sploh nje višina več ali manj odvisna od vlade. Tako važnih kreditnopoliti-

nih izprememb, ki se nanašajo na eskomptne in efektne posle banke, pa novi zakon ne vsebuje; vlada si je le pridržala pravico, da bo ta vprašanja po predlogu generalnega sveta uredila v času med 15. avgustom in 15. decembrom z uredbo. »Times« smatrajo, da bo po tej poti uvedena v Franciji politika prostega trga (open market). Taka politika seveda olajšuje državno razširjenje kredita. »Times« pa izraža bojazen, da bo nova organizacija banka bistveno otežkočala, da bi se v vsakem primeru vodila zdrava valutna politika; odslej da ne bo več podrejen kredit valuti, ampak valuta kreditu. Če bi prišla država v hudo finančno stisko, ne bo več organa, ki bi branil valutne interese pred potrebo po kreditu. Tudi zastopniki velikih gospodarskih združenj v generalnem svetu bi imeli večinoma bolj pred očmi želje njih združenj, kot pa varnost denarne veljave.

Francoski senat pa je k temu zakonu napravil nekaj prav važnih izprememb, ki jih je morala vlada, v interesu čim hitrejšje uveljavitve zakona, radši ali neradši sprejeti. Tako je dobila generalna skupščina pravico, da voli razen treh cenzorjev, še dva člana generalnega sveta, ki imata glasovalno pravico, s čimer bi bile pravice in vpliv delničarjev ojačeni. Nadalje je senat odredil, da ima višji svet hranilnic pravico, poslati svojega zastopnika v generalni svet, na drugi strani pa odločil, da ne sme biti noben bankir član sveta. Od 23 članov generalnega sveta jih bo sedaj namesto 13 le 12 posredno ali neposredno odvisnih od vlade, ki pa ima še vedno večino v svetu. Tudi določbe zakona o okrnitvi svobode guvernerja in obeh podguvernerjev je senat večinoma črtal. Najvažnejša izprememba zakona pa je ta, da je senat črtal določbe o eskomptnih in efektnih poslih, ki naj bi se uredile z uredbo. Vlada bo morala sedaj predložiti svoje načrte glede izpremembe kreditne politike Francoske banke parlamentu. Kljub temu pa je gotovo, da bo naletela vlada pri gospodarskih in finančnih načrtih na manjše ovire ko doslej.

Politične vesti

Predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović je prišel včeraj na Bled v spremstvu bana dr. Natlačena in narodnega poslanca dr. V. Janjčiča. Predsednik vlade je odšel najprej v vilo Belvedere, nato pa se je takoj odpeljal na grad Brdo, kjer je bil sprejet v avdienco pri knezu namestniku.

Za novega ministra pravosodja je bil postavljen dr. Nikola Subotić bivši minister financ v vladi dr. Korošca leta 1928. Novi minister je položil prisego v nedeljo ob 10. uri v kabinetu predsedstva vlade.

Po tridesetem dnevu državljanske vojne v Španiji se borba z vedno večjo srditostjo nadaljuje in je položaj za oba tabora še vedno negotov.

Vladne čete prodirajo polagoma toda stalno proti Cordobi in so le še 15 km oddaljene od mesta. Na severnem bojišču se jim je posrečilo krvavo odbiti napad upornikov na Irum, kjer so se posebno odlikovali ženski oddelki.

Uporniki pa so zavzeli po hudem boju Badajoz in s tem vzpostavili zvezo med četami generala Mole in Franca. Nekatere vesti sicer pravijo, da Badajoz še vedno ni popolnoma zavzet.

Iz uporniškega tabora poročajo, da sta Irum in San Sebastian obkoljena od uporniških čet. Zanimajo tudi vesti, da je polkovnik Aranda, ki brani Oviedo, kapitulariral. Tudi poročilo, da so vladne čete zavzele Granado, zavračajo kot neresnično.

Vlada pa poroča o uspehih njenih čet, ki prodirajo proti Huescu in Tornelu. Borbe v okolici Granade in Cordobe se nadaljujejo in razvijajo ugodno za vlado. Prav tako da še trajajo borbe okoli Badajosa. Nadalje javljajo, da so zavzele vladne čete vojašnico Res in Carcel, zadnje pribežališče upornikov v Gijonu. Tudi z Balearov javlja vlada uspehe, kjer se je njenim četam posrečilo izkrcati na Majorci.

Nemška križarka »Deutschland« je izkrcala v Malagi oddelek mornarjev in strojniki, da zaščiti tamkajšnje nemške državljane. Prebivalstvo pa je zavzelo proti nemškim mornarjem grozilno stališče; vendar do spopada ni prišlo.

Španska vlada je izpustila vse nemške državljane, ki so bili zadnji čas aretirani v Španiji, med njimi tudi posadko letala, ki je bilo zaplenjeno ob portugalski meji.

Transport municije je zadržala v Antverpnu strokovna organizacija transportnih delavcev. Spediter je sicer izjavil, da je namenjena municija za Guatemalo, pa mu niso verjeli, ker so sumili, da je poslana španskim upornikom.

Iz Seville je prispel v Burgos general Franko in sta ga pozdravila na letališču generala Mola in Cabanellas. Vsi trije generali so imeli nato konferenco, o kateri pa ni izšlo nobeno poročilo.

V Lilleu je imel francoski notranji minister Salengro govor, v katerem je odkrito izjavil svoje simpatije za madridsko vlado. V desničarskih krogih in desničarskem tisku je povzročila ta izjava hudo razburjenje.

Katalonska delavska zveza je pozvala vse delavstvo, ki je organizirano v njenem okviru, naj se vzdržijo vsakega samovoljnega postopanja v svrhu socializacije. Zveza pravi, da se bo izvršila v Kataloniji socializacija celokupne produkcije, toda za tako delo je potrebno mnogo časa in načrtnega postopanja.

Anglija bo posredovala med vlado in uporniki in je angl. vlada že poslala v ta namen v Madrid svojega posebnega odpravnika poslov.

Bivši predsednik španske vlade Zamora je po vesteh nekaterih italijanskih listov prispel v Seviljo, kjer je imel važne razgovore z voditelji španskih upornikov. Nekateri trdijo, da hoče posredovati med uporniki in vlado, uporniki pa pravijo, da je docela prestopil v njihov tabor.

Anglija je v vprašanju nevtralnosti glede dogodkov v Španiji povsem solidarna s Francijo. Tzleda da je zadržanje Italije napram dogodkom v Španiji, precej vplivalo na to odločitev angleške vlade.

Nemčija pa z odgovorom na francosko noto o nevtralnosti še vedno čaka in tudi o seji vlade, ki je bila pod predsedstvom Hitlerja, ni bil izdan noben oficialen komunikat.

Angleško-egiptska pogodba bo podpisana te dni v Londonu, kamor je odpotoval Nahas paša s člani egiptške delegacije.

Akcija za pomirjenje Palestine se nadaljuje in napovedujejo novo intervencijo transjerdanskega emira Abdulaha pri angleškem ministrstvu.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Najnoviji izkaz Narodne banke od 8. avgusta kaže naslednje stanje (vse v milijonih din, v oklepaju razlika z izkazom od 31. julija 1936):

Aktiva: zlato v blagajnah 1473.9 (+0.09), zlato v inozemstvu 57.2, valute 0.09 (-0.02), devize 16.15 (+9.08), skupna podloga 1547.33 (+9.14), devize izven podloge 440.9 (+0.07), kovani denar 387.6 (-4.54), posojila: menična 1347.9 (-3.0), lombardna 251.85 (+1.15), posojila skupno 1599.74 (-1.83), efekti rezervnega fonda 134.2 (-0.7), razna aktiva 611.85 (+7.23).

Pasiva: rezervni fond 145.44 (+0.14), bankove v obtoku 4969.4 (+12.0), obveznosti po vidu: drž. terjatve 14.9 (+1.7), žiro 640.6 (+8.6), razni računi 837.5 (-1.4), skupno 1493.06 (+8.9), obveznosti z rokom 50.0, razna pasiva 346.96 (-11.3).

Obtok bankovev in obveznosti po vidu 6462.5 (+20.9), skupna podloga s primom 1988.3 (+11.75), zlato v blagajnah s primom 1893.96 (+0.11), skupno kritje 30.76 (30.68) %, samo kritje v zlatu 29.80 (29.40) %.

Anketa o kmečkih dolgovih pri zadrugah

Zadružne ustanove smatrajo, da je treba pri reševanju kmečkih dolgov upoštevati ne samo dolgove pri bankah, ampak tudi one pri zadrugah. Nadalje so mišljenja, da je kreditno združništvo pri nas zelo važen faktor v javnem kreditu in da se zaradi tega v nobenem primeru ne sme dovoliti, da bi se pri reševanju kmečkih dolgov zapostavljalo združništvo. Kmečki dolgovi pri zadrugah sicer mogoče niso tako veliki kot pri bankah, gotovo pa so zadruga za bankami največji upniki kmetov. Zato se smatra v krogih zadružnih ustanov, da bi morala kraljevska vlada v prvi vrsti podvzeti ukrepe, da se regulirajo kmečki dolgovi pri zadrugah, ker bi zadruga na ta način mogle pomagati kmetu, kar jim je tudi edini cilj.

V zvezi s tem se doznava, da je Glavni zadružni savez priredil anketo o stanju poljedelskih dolgov pri zadrugah. Delo ankete bo končano v prvi polovici bodočega meseca.

Poštna hranilnica izkazuje v juliju porast števila čekovnih računov od 25.855 na 25.933, od tega pri podružnici v Beogradu od 6866 na 6911, v Zagrebu od 7651 na 7665, v Ljubljani od 6793 na 6797, v Sarajevu od 3187 na 3193 in v Skoplju od 1358 na 1367.

Štedilnica Donavske banovine bo ustanovila filijalo v Kragujevcu. Ministrstvo financ je odobrilo nova pravila hranilnice.

Konferenca o kmetijskih dolgovih bo te dni v Han Pijesku pri Sarajevu in ji bodo prisostvovali predstavniki Narodne banke, Udruženja bank in poljedelcev, navzočni bodo pa tudi predstavniki vlade. Na tej konferenci se bo definitivno redigiral načrt o razdelitvi kmetov. V zvezi s to konferenco se doznava, da je odpotoval v Han Pijesku tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović.

Velik porast hranilnih vlog znamenjuje angleške hranilnice v preteklem mesecu, ko so se povečale vloge za 14.6 milij. funtov na 2.243.644.000 funtov. Napram januarju t. l. znaša povečanje vlog 70.5 milij. funtov.

Zunanja trgovina

Nova tarifa z Nemčijo za jabolka v razsutem stanju

S potekom tega meseca se razveljavlja tarifa št. 50 za nepakirana jabolka v jugoslovansko-nemški železniški zvezi, nove postavke pa so predvidene v novi tarifi št. 38, ki stopi v veljavo dne 1. septembra t. l.

Pelikan terpentinovo milo za namakanje perila pa Radost peric

Padec cen bombaža v New Yorku je v zvezi s splošno nestabilnostjo cen bombaža na vseh ameriških tržiščih. Na newyorški borzi so koncem preteklega tedna padle cene za 5 poenov. Cene so padle tudi na evropskih tržiščih, tako v Liverpoolu od 17 do 20 poenov v terminskih zaključkih.

Španska vlada kupuje živino v Jugoslaviji, ker je zaradi dogodkov v Španiji zaviadalo pomanjkanje živin, posebno pa mesa. Gre za nakup 5000 glav goveje živine, za katero bi bila cena do 6 din za kg tco naše luke. V poštev prihaja živina, ki se izvažna v Levanto, odnosno do 450 kg. Naši izvozniki so stavili

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Tendenca nestalna; promet din 3,523.751'90

Devizna kupčija v tem tednu ni bila tako živahna kakor pretečeni borzni teden, kar je razvidno tudi iz dejstva, da so bili zaključki v glavnih devizah, t. j. v angleških funtih, amer. dolarjih in avstrijskih šilingih ter deloma v nemških markah znatno manjši.

Skupni promet prejšnjega tedna v posameznih devizah je bil napram prometu predzadnjega tedna tale (vse izraženo v tisočih dinarjih):

Devize:	Predzadnji teden	Minuti teden
Amsterdam	127	188
Berlin	295	307 priv. klir.
Bruselj	99	1
Curij	155	215
Din deviza	88	355 avstr. pr. kl.
Dunaj	574	367 avstr. pr. kl.
London	1802	1729 priv. klir.
New York	1790	196
Paris	287	77
Solon	34	21 boni
Varšava	1	—
Stockholm	—	117

Narodna banka je nalik prejšnjim borznim tednom tudi to pot nudila din 238'— za en angleški funt, dočim je zanj zahtevala privatna ponudba dosledno na vseh borznih sestankih din 238'50.

Na tej bazi so bili perfekturirani vobče vsi zaključki v devizi London. Narodna banka je intervenirala še nadalje v Curihu, Amsterdamu in Parizu ter dala vsega za din 160.000 deviznega blaga.

V privatnem kliringu je ves teden notiral angleški funt din 238 za denar in din 238'50 za blago, le 10. t. m. je bila zaključena ta deviza na bazi din 237'20 do din 238'80 za en angleški funt.

Notice ostalih deviz so bile v privatnem kliringu sledeče:

	nem. marka	avstr. šil.
10. VIII.	13:35—13:55	8:50—8:60
11. VIII.	13:50—13:70	8:50—8:60
12. VIII.	13:53—13:73	8:50—8:60
13. VIII.	13:50—13:70	8:48—8:58
14. VIII.	13:50—13:70	8:48—8:58

Devizna tečajnica tega tedna ne očituje posebnih tečajnih izprememb, pač pa kaže le malenkostne tečajne oscilacije pri Londonu, New Yorku in Parizu. Curij je beležil ves čas nespremenjeno na bazi dosedanjih tečajev.

Notice od 10. oziroma 14. t. m. so te:

Devize	Povpr.	Pon.
S primo Narodne banke		
Amsterdam	10. VIII. 2966-73	2961-32
	14. VIII. 2966-73	2981-32
Berlin	10. VIII. 1754-91	1768-78
	14. VIII. 1754-91	1768-78
Bruselj	10. VIII. 735-61	740-67
	14. VIII. 735-61	740-67
Curij	10. VIII. 1424-22	1481-29
	14. VIII. 1424-22	1481-29
London	10. VIII. 219-27	221-32
	14. VIII. 219-27	221-32

Devize

Devize	S primo Narodne banke	Povpr.	Pon.
New York	10. VIII. 4335-01	4371-32	4371-32
	14. VIII. 4335-01	4371-32	4371-32
Pariz	10. VIII. 287-71	289-15	289-15
	14. VIII. 287-73	289-17	289-17
Praga	10. VIII. 180-47	181-58	181-58
	14. VIII. 180-33	181-44	181-44

Efektno tržišče

Tendenca za državne papirje stalna

Nalik prejšnjim tednom tudi tokrat ni bilo perfekturirano nobenih zaključkov. Privatni vrednostni papirji sploh niso beležili in tudi za delnice Trboveljske premogokopne družbe ni bilo v tem borznem tednu nobene denarne notice, dočim je ta papir beležil v minulem tednu din 130'— za denar.

Državni vrednostni papirji so na prvem in zadnjem borznem sestanku tega tedna notirali:

Nova pšenica.
(cene po pogojih Privilirane a. d. za izvoz deželnih pridelkov).

	do 10. 8.	do 31. 8.	do 30. 9.	do 31. 10.
1. Iko ladja:				
Tisa I (od severne meje do vključno Curuga) kval. 79/2%	128-50	130-50	133-50	137-—
Tisa II (od Zablja do ustja Tise), kval. 79/2%	127-50	129-50	132-50	136-—
Begej, kval. 79/2%	126-50	128-50	131-50	135-—
Tisa Kanal (od Kule do B. Gradišta), kval. 79/2%	125-50	127-50	130-50	134-—
Donava Kanal (od Crvenke do Bezdana), kval. 78/2%	122-50	124-50	127-50	131-—
Kanal kralja Aleksandra, kval. 78/2%	122-50	124-50	127-50	131-—
Bačka (Donava-Banat, Don-Baranja), kval. 78/2%	125-50	127-50	130-50	134-—
Donava, Srem, kval. 77/78/2%	119-—	121-—	124-—	127-50
Donava, Srbija, kval. 77/78/2%—3%	117-—	119-—	122-—	125-50
Sava (Srbija, Srem, Bosna), kval. 77/78/2%—3%	116-—	118-—	121-—	124-50
2. Ico vagon:				
Sektor Gornja Bačka in Gornji Banat, kval. 79/2%	122-50	124-50	127-50	131-—
Ostala Bačka in ostali Banat, kval. 78/79/2%	120-50	122-50	127-50	129-—
Srem in Slavonija, kval. 78/3%	114-50	116-50	119-50	123-—
Srbija, glavna proga, kval. 77/78/3%	111-50	113-50	116-50	120-—
Srbija, ozka proga, kval. 77/78/3%	110-50	112-50	115-50	119-—
Južna Srbija, pariteta Skoplje, kval. 77/78/3%	109-50	111-50	114-50	118-—

Žito:

din din

Koruza: zdrava, suha, rešetana, letine 1935, s kvalitetno garancijo, franco vagon bačka in banatska postaja . . . 99— 100—

zdrava, suha, rešetana, fco. vagon prekmurška postaja, plačljivo proti duplikatu . . . 113— 114—

činkvantin sremski, zdrav, suh, rešetan, fco. vagon naklad. postaja . . . 117— 118—

Oves: zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavonška postaja, plačljivo proti duplikatu . . . 110— 115—

Ajda: zdrava, rešetana, siva, pariteta Ljubljana . . . 130— 135—

Rž: nova, 72 kg, 2%, franco vagon baranješka postaja . . . 104— 105—

Trgovec izpolni

dolžnost, če naroči prvič in pomaga plasirati

glede plačila pogoje, s katerimi bi bile njih terjatve zavarovane.

Najslabša žetev od 1. 1919. bo v Kanadi letošnja, ki se cenil na 210 milijonov bušjev. Žetev 1. 1919. je znašala 165 milijonov bušjev.

Francija je začela pri nas kupovati sveže slive in je odobrila kontingent 200 vagonov svežih sliv.

Trgovinska pogajanja s Holandijo naj bi se vršila te dni v Beogradu. Vendar pa je holandski poslanik v Bukarešti, ki je akreditiran v Beogradu in ki naj bi vodil pogajanja za sklenitev kompenzacijskega sporazuma z našo državo, odložil svoj prihod v Beograd.

Češkoslovaška je kupila 5000 ton železne rude v Bolgariji. Ruda je iz okolice Burgasa in se bo transportirala po morju do Gdanskega, odtod pa po železnici do Prage.

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo

Dolničar & Richter

L J U B L J A N A

7% inv. pos. 10. VIII. 83— 84—
14. VIII. 82— 83—
8% Blair 10. VIII. 83— 84—
14. VIII. 83— 84—
7% Blair 10. VIII. 73— 74—
14. VIII. 73— 73-50
7% Seligm. 10. VIII. 86— 87—
14. VIII. 86— 87—
4% agr. obv. 10. VIII. 48— 49—
14. VIII. 48— 49—
6% begluške 10. VIII. 66— 67—
14. VIII. 66— 67—
2-5% voj. škoda 10. VIII. 362— 364—
14. VIII. 364— 365—

Žitno tržišče

Tendenca nespremenjena mirna

V teku tedna je bilo na tukajšnji borzi prodano par vagonov pšenice, 3 vagona koruze in en vagon pšenične moke. Cene so ostale povsem nespremenjene tako pri žitu vseh vrst, kakor tudi pri mlevskih izdelkih.

Na petkovem borznem sestanku dne 14. t. m. so bile dosežene cene:

Mleveski izdelki:

	din	din
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . .	210—	215—
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . .	210—	215—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . .	190—	195—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu . . .	170—	175—

Otrobi: pšenični, drobni, vegal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franco vagon bačka postaja . . . 105— 110—

pšenični, drobni, vegal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franco vagon bačka postaja . . . 85— 88—

Lesno tržišče

Tendenca še nadalje mlačna

Po časopisnih vesteh se vrše radi našega izvoza v Italijo pogajanja. Baje se bo ustvaril nekak provizorij, ki bo urejeval naš uvoz iz Italije, to pa vse dotlej, da bo sklenjena nova trgovinska pogodba.

Zaenkrat počiva uvoz, kakor izvoz in vse delo stoji! Bojimo pa se zelo, da bi predolgotrajna pogajanja koncem koncev niti ne privedla do zaželjenega, uspešnega zaključka. Francija, ki jo tako radi posnemamo in ji vsepovsod zvesto sledimo, je že sklenila trgovsko pogodbo z Italijo. Zakaj ji mi tudi v tem pogledu ne sledimo? Tu gre predvsem za Slovenijo, ki je baš vsled sankcij izgubila italijanski trg. Gledati je treba zdaj predvsem na to, da se Slovenija pri teh pogajanjih kar najbolj odškoduje za njene dosežane izgube. Pri dodeljevanju izvoznih kontingentov mora biti v prvi vrsti upoštevana Slovenija, da bo mogla svoj les vnovičiti na italijanskih trgih in si vsaj s tem za silo odpomoči od katastrofalnih posledic, ki so jej prizadejale sankcije.

Nova določila za izvoz svežega sadja iz Jugoslavije

Tudi letos so bile obnovljene določene refakcije za pošiljke svežega sadja iz Jugoslavije v srednjo Evropo, če gre za izvestne količine blaga. Te refakcije so sedaj objavljene in veljajo od 15. t. m. Izleše so obenem z naslednjimi direktnimi tarifami za sadje: jugoslovansko-avstrijska tarifa za sadje št. 14, jugosl.-nemška tarifa št. 38, jugoslov.-češkoslovaška tarifa št. 6, nemško-grška in bolgarsko-avstrijska direktna tarifa za sadje. Bistvena razlika med lanskoletno in novimi refakcijami je v tem, da so bile stare refakcije določene procentualno, nove pa so številčno. Nadalje so refakcije razdeljene v dve skupini: v prvo spadajo pošiljke sadja iz Jugoslavije in Grčije, v drugo pa transporti iz Bolgarije. Prva skupina: za pošiljke svežih jabolk, sliv in grozdja jugoslovanske in grške proizvodnje, pri pošiljkah od najmanj a) 10.000 ton, b) 7500 ton, c) 5000 ton in d) 2500 ton, ki so namenjene za Švico, Nemčijo, Češkoslovaško in preko teh držav naprej, vračajo jugoslovanske, madjarske, češkoslovaške in avstrijske železnicne ad a) 460, ad b) 370, ad c) 280 in ad d) 180 par za 100 kg. Omenjene najmanjše količine se morajo odpremiti v času od 15. avgusta 1936 do 31. marca 1937 po enem pošiljatelju ali več pošiljateljih, če ti do 31. avgusta t. l. izjavijo gen. dir. drž. železnice v Beogradu, da so se zedinili glede cilja odpreme omenjenih najmanjših količin. Pravico do refakcije ima pošiljatelj, reklamacije na povračilo pa je vložiti najkasneje do 15. avgusta 1937 gen. dir. drž. železnice v Beogradu.

Isti pogoji so tudi za transporte bolgarske proizvodnje z razliko, da so tu pogoje najmanjše količine od a) 20.000 ton, b) 15.000 ton, c) 10.000 ton in d) 5000 ton svežih jabolk, svežih sliv in grozdja, povratek pa je enak kot za pošiljke iz Jugoslavije, t. j. ad a) 460, ad b) 370, ad c) 280 in ad d) 180 par za 100 kg. Sicer pa so vsi drugi pogoji isti kot za transporte iz Jugoslavije, oziroma Grčije.

Ker pa se je začela izvozna sezona za te proizvode že pred 15. t. m. in prihajajo gornje refakcije v poštev šele za transporte od 15. t. m. dalje, bi bilo treba odobrenje gornjih refakcij razširiti tudi za nazaj, ker bodo mogoče ravno ti transporti manjkali, da se doseže čim zadovoljivejši kvantum.

Taksní zakoni

Konec meseca septembra ali v začetku meseca oktobra izide pod naslovom »Takse« knjiga, ki bo obsegala popoln zakon o taksah, zakon o sodnih taksah, dedne, darilne in prenosne pristojbine z vsemi pravilniki, ministrskimi normativnimi razpisi, razsodbami državnega sveta in upravnega sodišča in podrobnim komentarjem k posameznim členom taksnih zakonov oz. tarifnim postavkam. To komentirano izdajo taksnih predpisov je priredil znani pisec finančno-pravnih strokovnih del g. Sušec Stefan in ni dvoma, da bo z njo ustregel vsem trgovskim in pridobitnim krogom. Iz rokopisa knjige, ki je že v tisku, je razvidno, da je v tem delu obravnavana vsa takсна in pristojbina snov v sedaj veljavni obliki. Obseg celotne, v tem delu nanašane snovi je tolikšen, da je vsekakor mogoče trditi, da slične, v vse podrobnosti taksnih vprašanj posegajoče zbirke taksnih predpisov doslej v strokovni književnosti te vrste nismo imeli ne v slovensčini, pa tudi ne v srbohrvaščini.

Da ohrani knjiga svojo aktualno vrednost daljšo dobo let, namerava avtor tako k »Taksam« kakor tudi k svoji lani izdani knjigi »Neposredni davki« izdajati v primerljivih razdobjih vse poznejše zakone in normativne izpremembe in dopolnitve kot dodatke k posameznim členom in tarifnim postavkam, ki se bodo lahko vložili oziroma nalepili v knjigo na ustreznih mestih. Te dodatke bodo prejeli naročniki knjige proti plačilu neznatnih tiskovnih stroškov.

Ker nudi knjiga »Takse« vsem pridobitnim krogom, zlasti industriji, obrti, trgovini in denarnim zavodom vsesokoli zanesljiva iz avtentičnih virov zbrana podrobna pojasnila v vseh taksnih vprašanjih, ni dvoma, da se bodo morali v svojem poslovanju posluževati te knjige vsi pridobitni krogi. To je pa tudi povsem razumljivo, ker gre za njihovo lastno korist, da se vendar že orientirajo v labirintu taksnih predpisov in da se obvarujejo pred nepotrebnimi izdatki in možnostjo občutljive materialne škode. Nabavne stroške knjige jim bodo stoterokrat nadoknadili poslovni prihranki! Naročila sprejema tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.

Že v 24 urah

barva, pleštra in kemično snabi obleke, klobuke itd. Skrobji in svetilnika srajce, ovrtnike in manšete. Pare, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 32-72.

Navodila vsem hmeljskim trgovcem, ki zaposlujejo nakupovalce

Predsedstvo sreskega združenja trgovcev v Celju opozarja vse člane hmeljske trgovce, ki zaposlujejo oziroma nameravajo zaposlujejo hmeljske nakupovalce za letošnje hmeljsko sezijo, da se ravna po sledečih navodilih:

Kakor so bili prizadeti člani s posebno okrožnico pozvani, se morajo nakupovalci prijavitelj upravi združenja najkasneje do 15. oziroma 18. avgusta t. l. Na kasnejše prijave se ne bo mogoče ozirati na želje članstva glede naglih rešitev teh prijav, ker ima združenje še dovolj drugih opravil, zato odklanja združenje sleherno odgovornost za prijave nakupovalcev, ki se bodo predložile po določenem terminu.

Nadalje se bodo sprejele prijave nakupovalcev samo tistih članov, ki so nasproti združenju poravnali svoje obveznosti. Enako se bodo odklanjale prijave tistih nakupovalcev, ki so se v pretekli seziji pregrešili zoper katerekoli pred-

pis, običaje in navade v hmeljski trgovini.

Nad delom hmeljskih nakupovalcev se bo vodila najstrožja kontrola po vseh poklicanih funkcijonirjih in prizadetih članih. Ako se bodo ugotovile najmanjše nerednosti, ki bodo v nasprotju z uzmami in splošnimi trgovinskimi običaji, se bodo legitimacije krat-

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki: 838 - Casablanca: upognjen bukov les, parjena bukovina, jelkovo les, orehovina, furnirji in leseni kovčegi;

839 - London: leseni obešalniki za obleko;

840 - Carigrad: jelkove in smrekove deske, deske za zaboje za suho grozdje;

841 - Berlin: jelkov in smrekov les, črni bor;

842 - Izmir: šiške;

843 - Budapešta: lesno apno;

844 - London: zastopnik za trd les, kot za hrastov, bukov in jesenov;

845 - La Caire: navaden in bel bukov les in leseni električni pribor;

Deželni pridelki: 846 - Tel-Aviv: riž, hmelj, konoplja, razna povrtnina;

847 - Berlin: bela in črna čebula;

848 - Passau: bela in črna čebula;

849 - Tel-Aviv: grah, fižol, povrtninske in paradiznikove konzerve, konzervirane kumare;

850 - Dunaj: večja trvdka išče stikov z našimi tovarnarji in proizvajalci konoplje.

Proizvodj sadjarstva 851 - Tel-Aviv: sveže in suhe slive, jabolka, hruške, orehi, sadne konzerve in razno sadje;

852 - Bruxelles: sveže slive;

853 - Tel-Aviv: sadne konzerve, suha jabolka in hruške;

854 - Berlin: koščice rožičev.

Proizvodj živinoreje, perutninarstva in ribarstva 855 - Lous le Saumier: sir ementalskega tipa ali Bruyère;

856 - Izmir: vosek;

857 - New-York: razna krzna, posebno od polhov;

858 - Beograd: neka poljska trvdka išče stikov z našimi izvozniki zajcev, fazanov in jerebie;

859 - Trst: ponuja se zastopnik za pijavke;

860 - Tel Aviv: žive ribe, perutnina, jajca, sir, mesne konzerve, meso z rižu (v konservah).

Industrijski proizvodi: 861 - Bagdad: volneno, svilen, bombažno blago in pletenine, železno in metalno blago;

862 - Buenos-Aires: cement (100 ton cif Buenos-Aires in 300 ton cif Santa Fé);

863 - Hamburg: kazein;

komajo odvzelo in postopalo zoper kršitelje najstrožje.

V hmeljski trgovini so upravičeni poslovati samo tisti, ki so v posesti pravih listin, to so nakupovalske legitimacije ali obrtna pooblastila.

Predsedstvo »Združenja trgovcev za srezje Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah v Celju.«

864 - Manchester: verige za živino;

865 - Tel-Aviv: vse vrste tekstilnega blaga;

866 - Amsterdam: svilene in bombažne tkanine in odpadki volnenih in bombažnih blagov;

867 - Tel-Aviv: cement, gips, lim, vijaki, steklo, tekstilno blago, umeten gnoj, papir;

868 - Rabat (Maroko): zastopnik za steklarsko blago.

Proizvodj rudarstva: 869 - Izmir: bakrov oksid;

870 - London: železna ruda, rude, ki vsebujejo fosfor, limonit;

871 - Rim: svinčena ruda in oglje;

872 - Dunaj: velika dunajska trvdka išče stikov z našimi koncesionarji kaustičnega magnezita;

873 - Tel-Aviv: marmor.

Razno: 874 - Budapešta: očetna kislina;

875 - Dunaj: sirotka za metle;

876 - Bagdad: kožno blago, novosti, galanterijsko blago in razni drugi artikli;

877 - Berlin: roženi glavniki.

Opomba: 1. Stax (Tunis) - Večja tuniška trvdka išče adrese naših proizvajalcev klobas;

2. Milano - Večja italijanska trg. hiša išče stikov z našimi trvdkami kemične stroke.

3. Anvers - Belgijska trvdka išče adrese naših trvdk, ki bi hotele prevzeti zastopstva za surov bombaž.

4. Groningen (Holandija) - Holandska trvdka želi plasirati v naši državi rabljene vreče iz jute in išče naslove naših interesentov.

5. Carigrad - Turška trvdka išče naslove naših uvoznikov starega železa.

6. Hamburg - Večja nemška trg. hiša išče naslove naših zastopnikov za bicikle in njih pribor.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratniški dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih trvdk Zavod ne jamči.

1. električnega motorja za pogon črpalke.

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 27. avgusta ponudbe za dobavo ploščatega železa, okroglega železa ter vijakov z maticami.

Artillerijsko tehnični zavod mornarice v Tivtu sprejema do 5. septembra ponudbe za dobavo raznih igel, jeklenih ščetk in vžigalic.

Komanda mornarice v Zemunu sprejema do 15. septembra ponudbe za dobavo svečk za aeroplanske motorje ter kablov za nizki in visoki vzpon teh motorjev.

Nabava 4700 kg bencina. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje drugo pismeno licitacijo za dobavo 4700 kg mešanega bencina na dan 5. septembra 1936. Pogoji po din 10 - v pisarni direkcije Sv. Jakoba trg.

kap ter 25 kratkih plašev za zbor policijske straže v Zagrebu.

Dne 10. septembra bo pri Avtomoblskem polku IV. armijske oblasti v Zagrebu ofertna licitacija za prodajo raznih odpadkov od železa, jekla, gume itd.

Dne 1. septembra bo pri ekonomskem oddelku Gen. direkcije drž. železnic v Beogradu ofertna licitacija za dobavo raznega samotnega materiala ter železne in brončene žice. Licitacija bo samo za domače izdelke.

Dne 4. septembra bo pri Direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo kabla za državni rudnik v Zenici.

Dne 4. septembra bo pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu ofertna licitacija za dobavo delov za stroje parobroda in dne 7. septembra za dobavo nafte.

Nemško zračno oboroževanje

Junkers Flugzeug- und Motorenwerke A. G. je dvignila sedaj svoj akcijski kapital za 119,5 milijonov na 130 milijonov mark. Akcijski kapital družbe je znašal do sedaj le 10,5 milij. mark in se je torej več ko podvanjastoril. Ta ogromna transakcija je bila napravljena brez vsakega pojasnila in je značilna za tajinstvenost, s katero je obdana nemška oboroževalna industrija. Nič ni znanega, kdo bo prevzel nove akcije. Vsekakor pa se iz tega vidi, da zavzema nemško zračno oboroževanje gigantske dimenzije.

Doma in po svetu

Knez namestnik Pavle in vojvoda Kentski sta sinoči obiskala Ljubljano, kjer sta si ogledala v trgovini Tizian stare umetnine.

Kralj Edvard VIII. je po ogledu Korčule dopotoval včeraj v Dubrovnik. Doznava se, da se bo setal na Krfu z grškim kraljem Jurijem.

Kralj Edvard se je pripeljal s svojo jahto v petek v Trogir, kjer si je ogledal slovit trogirsko stolno cerkev sv. Ivana. V soboto pa je pripeljal kraljeva jahta, spremljana od obeh rusilcev v splitsko luko. V Splitu si je kralj popoldne ogledal vse znamenitosti mesta, med njimi tudi Dioklecianovo palačo. V nedeljo popoldne se je pojavila jahta »Nahlin« pred Lombardo na Korčuli, kjer se je kralj izkrcal, popoldne pa se je odpeljal z motornim čolnom v Korčulo.

Angleški vojni minister Duff Cooper, ki spremlja angleškega kralja na njegovem potovanju po naši revijeri, je izrazil željo kralja Edvarda, da bi opustil v mestih, ki jih obišče vse manifestacije, ker se hoče temeljito odpočiti v naši lepi Dalmaciji.

Dr. Izidor Cankar, vseučiliški profesor za umetnostno zgodovino in znan kulturni delavec, je bil imenovan za jugoslovanskega poslanika v Buenos-Airesu. Cestitamo!

Sokolske olimpijske tekmovalce je sinoči sprejelo na kolodvoru na tisoče Ljubljančanov, ki so jim priredili navdušene ovacije. Tudi na Jesenicah jih je številno občinstvo burno pozdravljalo.

Zaključek XI. olimpijade je bil v nedeljo, čeprav so se tekmovalnja končala prav za prav že v soboto. 15 dni je tekmovalo 52 narodov za olimpijske lovorike. Od teh so bili nagradi le tekmovalci iz 29 držav, drugi pa so ostali brez nagrade. Za Jugoslavijo je v tej težki borbi za sportni prestiž narodov, priboril srebrno kolajno naš odlični telovadec Študelj.

Pod Skuto se je ponesrečil avstrijski turist Ulrik Mölzer iz Sinčevaš. Zasul ga je plaz, pri čemer je dobil težke poškodbe in so ga prepeljali v celjsko bolnišnico.

Savinjski hmeljarji so zborovali v nedeljo na Groblji v Savinjski dolini. Zborovanje je bilo dobro obiskano in je poteklo prav živahno. Vršil se je tudi občni zbor Hmeljarske zadrage.

IV. kongres slovanskih geografov in etnologov je bil otvorjen v veliki dvorani sofijske univerze. Na kongres je prišlo 420 delegatov iz vseh slovanskih držav med njimi tudi 30 Jugoslovancev.

Obnovo trgovinskih odnosov med Bolgarijo in Rusijo zahtevajo od vlade bolgarski gospodarski krog, ki so začeli v to svrhu z najzvišnejšo akcijo.

Svečana seja studentske Male Antante je bila v nedeljo v Zagrebu in so ji prisostvovali podban

Mihalžič, zastopniki akademskih oblasti, češkoslovaški in romunski konzul, predstavniki mesta in še mnogo drugih odličnih osebnosti.

Osljsek je odklonil zahteve gospodarske sloge glede znižanja mitnine in tržnine. Člani gospodarske sloge so zato hoteli kmete odvrtni od obiska osljeskega trga, pa jim to ni povsem uspelo.

V zvezi z obiskom šefa franc. gen. štaba Gamelina v Varšavi se govori, da ni izključeno, da bo dovolila Francija Poljski posojilo, ki naj bi se uporabilo za oborožitev Poljske, ker je dosedanja oborožitev poljske armade nedostatna.

Francoska letalska delegacija je prispela v Moskvo z dvema letalom. Delegacijo vodijo lastnik znane tovarne letal »Potez«, glavni nadzornik francoskega letalskega ministrstva Lagarte in zastopniki raznih letalskih družb.

Težka avtomobilska nesreča se je pripetila med Celjem in Vojnikom, kjer sta trčila nek češkoslovaški avtomobil in osebni avto, v katerem so se pa tudi nahajali češkoslovaški državljani. Pri osebnem avtomobilu se je pri tem vnel benzin v tanku in je šofer zgorel, ostali štirje potniki pa so dobili hude opekline.

Pri graščini Volčji potok je tragično preminula gospa Helena Souvanova, soproga veletrgovca g. L. Souvana. Pokojnica je bila stara šele 52 let. Naše iskreno sožalje.

Nova pošiljka zlata iz Madrida je prispela v Pariz. Z dvema letali so pripeljali 2353 kg zlata, ki bo deponirano v Francoski banki.

Položaj Italijanov v Abesiniji je po izjavi dr. Martina, abesinskega poslanika v Londonu, zelo težaven. Zaradi deževne dobe je onemogočeno vsako delovanje letal in motoriziranih oddelkov, kar izrabljajo Abesinci za neprestane napade na italijanske posadke. Tudi prehrana italijanskih čet je zelo otežkočena, ponekod celo onemogočena.

Ras Guksa, šef province Tigrea, ki je že iz vsega početka italijansko-abesinskega konflikta stopil na stran Italijanov, je odpotoval v Italijo.

Sovjetska vlada je odredila, da se poveča efektivna sila rdeče armade od 1-3 milijona mož na 1-6 milijona. To se je zgodilo na ta način, da se je vojaška obvezna dolžnost uvedla že z 19. letom, dočim so bili doslej vojaški obvezanci klicani pod orožje šele z 21. letom.

Gradnja rezidence reis-ul-ulema v Sarajevu je sklenila vakuška direkcija. Palača z njegovim stanovanjem in pisarnami bo zgrajena na At-majdanu nasproti parka Carja Dušana.

Sovjetska letalca Levanovski in Levčenko, ki sta skušala poleteti iz San Diaga v Kaliforniji v Moskvo, sta s svojim monoplanom nasledila na neko pečino ob obali in čakata na plimo, da se osvobodita iz neprimetnega položaja.

Prva romunska podmornica »Del-finuk«, zgrajena v Italiji, je bila v nedeljo krščena v Constanzi. Svečanosti je prisostvoval kralj Karol s člani vlade.

Tržna poročila

Mariborski živinski trg

Na sejem dne 11. avgusta je bilo prignanih 6 konj, 14 bikov, 130 volov, 440 krav in 15 telč, skupaj 605 glav živine.

Povprečne cene so bile: debeli voli 1 kg žive teže od din 3-50 do 4-25, poldebili voli od 2-80 do 3-25, plemenski voli 3- do 3-80, biki za klanje 2-80 do 3- do 3-80, klavne krave debele 2-50 do 2-80, plemenske krave 2-50 do 3- do 3-80, krave za klobasarje 1-75 do 2- do 2-25, molzne krave 2-25 do 3- do 3-80, breje krave 2-75 do 3-50, mlada živina 3-25 do 3-65, teleta 3-50 do 4- do 4-25. Prodanih je bilo 392 glav živine.

Mesne cene: volovsko meso I. vrste 1 kg 8 do 10 din, II. vrste 6 do 8, meso bikov, krav, telic 4 do 6; teleče meso I. vrste 8 do 10, II. vrste 5 do 6, svinjsko meso sveže 8 do 12.

Nabava.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za Prometno Upravo Zabukovca na dan 2. septembra 1936 neposredno pismeno pogodbo za dobavo 1600 metrov jeklene žične vrvi 19 mm. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 14. avgusta 1936.